

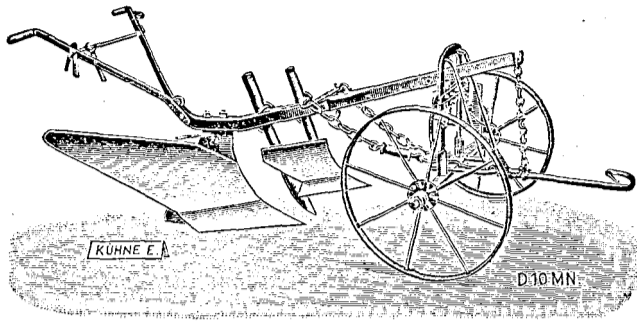
ERDÉLYI GAZDA

Sokaji Új

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Október 4

40. SZÁM.

AZ ŐSZI IDÉNYRE
mindennemű talajművelőeszközöket:
„BIPPART“ altalajekéket,
„TORNADÓ“ kukoricaszántépőgépeket
és egyéb takarmánykészítőgépeket

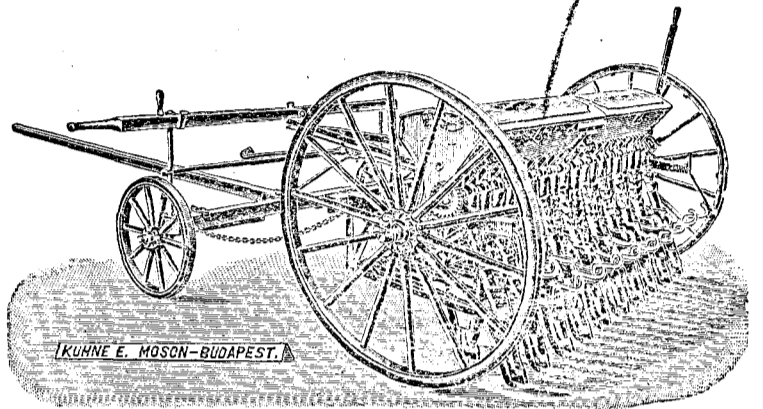

1672

**„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket,
borsajtókat stb. szállít:**

„KUHNE“ mezőgazd. gépgyár
részvénytársaság: **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

ELADÓ

Sperker Ferencznél,

Szentdemeteren, u. p. Nagy-Kend,

2 drb. választott

**muraközi mén-csikó,
egy 2 éves bival-bika
és nemes fajta alma.**

2205

Fogarasi m. kir. állami méneparancsnokság.

683. szám.

Arlejtési hirdetmény.

Az Alsószombatfalván elhelyezett fogarasi m. kir. állami ménes katonai legénysége részére 1909. január 1.-től 1909. december végéig körülbelől 54.000 adag 840 grammos súlyú kenyér szükségeltetik.

Az erre vonatkozó zárt írásbeli tárgyalás 1908. november 5.-én délután 10 órakor a méneparancsnoksági irodában fog megtartatni.

Az ajánlatok 5% óvadékkal ezen határidőig benyújthatók.

A szállítási feltételek és szerződési kötelezettségek nevezett parancsnoksági irodában betekintheők.

Alsószombatfalva, 1908. szeptember hóban.

2204

Méneparancsnokság.

Legjobbák a resiczai ekék, LOSONCZI
vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

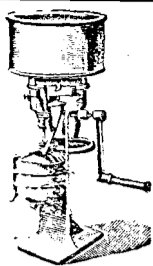

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST
V., VÁCI-KÖRUT 32.

2054

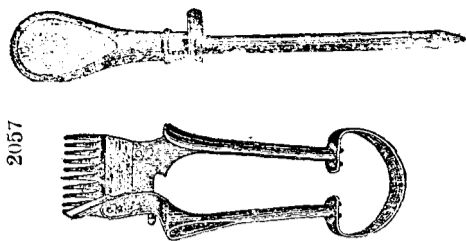
EREDETI „MÉLOTTE“ TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési, gazdasági cikkek

állandóan nagy választékban raktáron:

GEITNER és RAUSCH Budapest, V. Andrassy-út 8.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Eladó ó-borok, lovak és szarvasmarhák

özv. Bárá Bornemisza Andrásné
sz. Gróf Teleki Polixéna komlód-
oroszfai gazdaságában:

Négy drb. (egy négyes fogat) sárga, herélt, 4 és 5 éves, 152 cm. magas, jó menő, hibátlan arabs és gidrán faj kocsiló.

Hat drb. 3 setét pej, 3 piros pej 4 éves, 152—154 cm. magas hámos és hátsó kanca.

Nyolc-tíz drb. 6—7—8 éves, 156—158 cm. magas anyakanca felfedeztetve állami arabs és angolvér ménekkel.

Mind eredeti arabs és részben gyergyóbékási fajlovak, tiszta eredeti erdélyi fajkancaiktól.

Két drb. kis 130 cm. magas setétpaj hegyi póni mokány kanca, 3 éves.

Hat-nyolc drb. borjuzó és kisborjas bival, s tizenhat-husz drb. fiatal üsző és bika bival.

Tíz-tizenkét drb. számfelüti korosb fehér erdélyi tehén.

Negyvenötven drb. 4—5 éves fehér erdélyi jármos ökör.

Százötven hektoliter 5—7 éves és idősb specialis **óborok**, kisebb mennyiségben is szállítanak megrendelés szerint.

Venni szándékozónak bővebb felvilágosítással szolgál és esetleg kívánatra állomáshoz kocsit küld:

Engi Elek tisztartó

Komlód,

2183

u. p. Nagynyulas, Kolozsmegye (Erdély)

Vasuti állomás: Szt.-Mihálytelke.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Banó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

TAKARMÁNY-

REPA

2191

körülbelül 2—3
ezer métermázsá
— szép nagy nő-
vésű — eladó
október köze-
pétől szállítva
Dés állomásról.
Bővebb felvilá-
gosítással szolgál

Isáky Gábor

birtokos

Dés, Szolnok-
Dobokamegye.

ELADÓ TÖLGYFA

Felső-Zsukon:

Vastagsági osztály:	Drb.	Mű- és ha- szonfa m. ³	Tüzifa m. ³	Összesen m. ³
I.	14	18	42	60
II.	208	305	150	455
III.	3044	2064	1000	3064
IV.	775	251	100	351
V.	1100	—	250	250
Főösszeg:	5141	2633	1542	4180

Kötelenden:

Vastagsági osztály:	Drb.	Mű- és ha- szonfa	Tüzifa	Összesen m. ³
I.	50	67	40	107
II.	648	445	150	595
III.	4612	1144	285	1429
IV.	100	—	30	30
Főösszeg:	5410	1656	505	2161

Értekezhetni tulajdonos: **Báró Petrichevich Horváth Kálmánnal** Felső Zsukon, u. p. Alsó-Zsuk.

2201

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatos

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-csaplőgépek, lóheré-csaplők, tisztító-rostók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szónagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Fél áron ELADÓ

100 koronáért

egy teljesen használatlan

állapotban levő, első rangu gyárból való
uj, kerekes, kézi hajtású

LÖNYIRÓGÉP

(más állatokra is alkalmas.)

Czim: a kiadóhivatalban.

2198

A mezőgazda tizparan-

csolatját

minden kereske-
desben ingyen
kaphatni vagy
póstán díjtalanul
és bérmentbe be-
szerezhető:

Ubald v. Trnkóczy
gyógyszerész, Laibach,
Krain, Ausztria.

2074

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Összeállítás eredeti cikkek:

- A családi otthon. —i.) 515
- A szerb kereskedelmi szerződés G—i. M—k. 516
- A kocslótermelés meghonosítása Erdélyben. Y. 517

Tárca:

- Udvarhelymegyei székelyek tanulmányi ki-
rándulása a brassómezei barcasági szá-
szoknál. Czirmes Bálint. 516

Egyleti élet:

- Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választ-
mányi ülése. 518

Kormányintézkedések:

- A cséplő- és egyéb gazdasági gépek. — Minta-
szüret tartása. 519

- Egyes közlemények. 520

Hirdetések

A családi otthon.

Az igazságügyminiszter ebben az országgyűlési ciklusban be fogja nyújtani a családi otthonról (homestead) szóló törvényjavaslatát.

Ezen alkotandó törvénynek célja: a kisemberek otthonának, 8000 korona értékéig mehető házának és esetleg földjének, lehető biztosítása.

A mintákat, ahonnan ezuttal merítettünk: az Amerikai Unió egyes államaiban már létező homestead intézmények és egyes európai, főképen francia törvényjavaslatok szolgáltatták.

Mi, természetesen, örömmel üdvözljük mindama kezdeményezéseket, melyek a kis existenciák — a mi szempontunkból főképen: a kisgazda osztály-védelmét és megtartását célozzák, mert mi is látjuk a többféle irányban fenyegető veszélyt, amit a legkisebb osztályoknak folyamatban lévő vagyoni züllése magában rejt. A jelen idők tanulsága, hogy a nép erkölcsé — értve ezalatt főképen: a nemzethez, hazához és hithez való hűséget és ragaszkodást — csak olyan arányban komoly és megbízható, amilyen arányban az helyhez kötött anyagi javakkal bír, és azokat zavartalanul élvezheti.

Mi is látjuk és tudjuk, hogy korunk civilizációjának rohamos haladása: nincsen arányban az emberiség minden rétegének befogadó képességével.

Különösen hazánk kisebb néposztályainál szembeötlő ez az aránytalanság. Talán az egész civilizált világon a mi népünk szorul leginkább védelemre: a modern haladás tulzó kinövésével szemben.

Egy ilyen tulzó kinövésnek tartjuk mi: a könnyű és könnyelmű hitelt.

A hitel jegyében történik az a nagy és vértelen, de végzetes hadjárat, amelyet az egészségtelenül tulhalmozott tőke folytat a föld kis birtalói, munkásai rovására, a föld hozadéka és maga a föld ellen.

Az igények — az abszolút egyenlőség hamis jelszava alatt — oly mértékben fejlesztettek, aminővel az intelligencia és keresetképeség, főkép a nemzet gerincét tevő népnél, lépést nem tarthatott.

Igy jutottunk el odáig, hogy ma már a népet alkotó kis emberek különös védelme: égetően sürgős állami feladattá lett.

A mi népünk azonban — faji jelleg, sajátságok, erkölcsök, gyakorlati és üzleti érzék stb. tekintetéből — egyáltalán nem hasonlítható a nagy nyugati nemzetek népeihez. A keleti vért letagadni nem lehet. De nem is kell és nem is szabad. Ellenben: minden társadalmi és állami akcióinknak alapcélja az kell, hogy legyen, hogy fajunk originális értékeit megőrizve és fejlesztve, azok mellé igyekezzünk még mindazokat a jellegbeli sajátosságokat is fokozatosan beplántálni, amelyek a nagy germán és latin fajokat mai magaslatukra emelték.

Ezért nem lehet és nem szabad nekünk az előbbrehaladt nagy nyugattól rendszereket és intézményeket — úgy ahogy vannak — átvennünk. Ezért jó, ha olykor — medicinákat keresve — kelet felé is tekintünk.

Az előrebocsátottakból már szinte következik, hogy a homestead-et, különösen a javaslat formájában, nagy eredményekre jogosítónak nem tarthatjuk.

Nem tarthatjuk főleg azért, mert a mi magyar népünket, már csak fennebb vázolt különleges faji jellegéből folyóan is, fakultatív állami intézményekkel alig fogjuk sikerrel dédelgethetni. Nem hisszük, hogy népünk a homestead előnyeit a maga javára kihasználni tudná. Nem reméljük, hogy azt megfelelő méretekben igénybe venné, sőt talán — a kisbirtok általános nagy terheltsége miatt — azt már a kívánt arányokban igénybe nem is vehetné.

Egyébként — tisztelettel adózunk bár a javaslat jó intencióju és nagyérdemű szervezőjének — maga az előttünk fekvő tervezet is oly sokágu, komplikált és épen az érdekeltek számára nehézkes, hogy annak könnyű megértése, vulgó: vérré válása — nem remélhető. Arról nem is szólunk, hogy mi módon tudnának megfelelni — a kívánt mértékben való applikáció esetén — ezen újabb és igen terjedelmes köteteknek még most is nyenge és hiányos teiekönyvi hatásaink.

Mindazonáltal, véleményünk nem akar

== Jobb és ==
megbízhatóbb
 == magvakat ==
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta
Mauthner
M **Ödön**
 cs. és királyi udv. szállító
 magkereskedésében
BUDAPESTEN
 VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
 IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és
 bérmentve. 1002

••••• A MAGYAR ••••• LEGELÖNYÖSEBB A •••••

MEZŐGAZDÁK : GABONA

••••• SZÖVETKEZETE UTJÁN ••••• ÉRTÉKESITÉSE. •••••

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ••••• Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

10076

az előttünk fekvő javaslat vetője lenni, mert azt is: a cél felé való haladásnak véljük, de őszinte meggyőződésünk az, hogy annak a segítő állami akciónak és alkotandó törvénynek, mely a magyar nép otthonának, fölájának megtartását célozza: *nem fakultatív, hanem kötelező formát kell adni.*

Óhajtjuk és akarjuk, hogy a kis ember otthona és vagyona — a létminimum arányában — törvényes oltalomban részesüljön. Erre az oltalomra azonban elsősorban éppen azok szorulnak, akik a maguk erejéből még kezüket sem tudják az után kinyújtani. Féltő, hogy a homestead kedvezményével tulnyomóan éppen olyan elemek élnek, amelyekre való felváltása a mi népünknek teljességgel nem kívánatos.

Nincs okunk restelleni, hogy figyelmünkbe ötlött a javaslat indokolásának az a része, amely Szerbiának 1873. évi dec. 24-i törvényéből a 471. paragrafus 4. a) pontját citálja, mely szerint: »minden földmivesnek öt hold földje, továbbá háza és ennek melléképületei, valamint egy holdig terjedhető tere ki van vonva a végrehajtás alól és el nem idegeníthető stb.»

Ez a példa előttünk sokkal követhetőbbnek és követendőbbnek látszik, mint az amerikai Unióé, aminthogy népünk is — külső és belső karakter, tekintetében — közelebb van a szomszéd Szerbiához, mint a tengerentuli nagy köztársaság népéhez.

Ismételjük: nem lehet célunk a homestead javaslatnak törvényté válása elébe akadályokat gördíteni. A végén is: ez is valami, de véleményünk szerint eredményesebb volna a következőkre hozni törvényeket:

A legkisebb birtokos osztály otthona és az ő létminimumának megfelelő fekvősege (ami szerintünk is: kb. 5 hold szántó föld értékének felel meg), vagy egyéb hasonló értékű ingó és ingatlan java — általában és a lehetőségig — *kötelező* törvénnyel volna védendő.

Az ingatlan megterhelhetőségét jövőre általában — legalább is annak fele érté-

kéig — törvényhozásilag korlátozni kellene. És végül:

Szigoru törvényekkel volna üldözendő a tisztességtelen, káros hitel.

(-1)

A szerb kereskedelmi szerződés.

A magyar és az osztrák kormány rendeleti uton életbeléptette a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést, mely szeptember 1-től kezdve egész hatályában érvénybe lépett. Együttal nagy vonásokban közzétették a szerződés lényeges intézkedéseit is amelyek ma már nagy részt ismeretesek és nyilvánosságra hozott részleteikkel egyelőre alkalmasak azoknak az aggodalmaknak az eloszlására, amelyek az első tapogatózó híresztelések alkalmával keletkeztek.

Meg kell állapítanunk, hogy a kormány felismerte a végleges rendelkezés törvénytelen jellegét, s mint a félhivatalos jelentés közli, a magyar rendelet az osztráktól eltérően azt a korlátozást tartalmazza, hogy a kormány rendelete csak a folyó év végéig tartja érvényben a szerződést, tehát addig az időpontig, ameddig a felhatalmazási törvény ezt megengedi. Ha addig a parlament nem nyilatkozik, a rendelet és így természetesen a szerződés is hatályát veszti. A kormány tehát még idejekorán elhárította magát a törvénytelenesség kísértését és a szerződést csak négyhónapi maximális időtartamra lépteti életbe.

Az első kereskedelmi szerződés köztünk és Szerbia közt 1882-ben létesült, mely a legkedvezőbb volt ugy ránk, mint Szerbiára nézve. Az 1993-iki már lényegesen eltért ettől mert Szerbia nem nyújthatott már kizárólagos előnyöket iparcikkeinknek. Ehhez képest mi sem adtuk meg az 1882-iki évben megállapított kedvezményeket.

Az új szerződésnél az volt a mérvadó szempont, hogy a mezőgazdaság nem hozhat áldozatokat a kiviteli iparágak javára.

Gazdasági jelentőségét illetőleg az új vámtételek agrárjellegűek és majdnem olyan arányban védik a magyar mezőgazdaságot és állattenyésztést, mint aminőben az életben levő svájci és német szerződés megkárosítja. Ez a védelem talán jelentékenyebb is lett volna, ha

az osztrák kormány az osztrák iparcikkek számára szerzett vámkedvezmények biztosítása miatt nem kényszerítette volna a magyar kormányt a mezőgazdasági követelések mérséklésére. Másrészt azonban — a fogyasztás szempontjából — jó, hogy az élelmicikkekre kirótt vámtételek nem tulságos magasak.

A szerződés főbb rendelkezései egyébként a következők:

Az ipari cikkek bevitele Szerbiában részben megkönnyül, részben megnehezedik. Nagyobb előnyt értek el azok a cikkek, amelyek főleg Ausztriát érdeklik. Kivétel a cukor és a sör, amelynek vámtétele mérsékelte. A szerb autonóm vám a nyers cukorra 25.— D., a finomítottára 40.— D., mely az új szerződésben 20.— és 30.— D.-ra mérsékelte, a hordó sör vámja az autonóm 25.— D.-ról 10.— D.-ra szállított le.

Radikális a változás a mezőgazdasági vámok tekintetében. Jövőre Szerbiából hozzánk, a baromfi kivitelével, élőállat egyáltalán nem fog többé bebocsátatni, hanem egy bizonyos maximális összegben korlátozott mennyiségű szerbiai állatokat a határ közelében, de szerb területen erre a célra szolgáló vágóhidakon kell élő állapotban történi elvámolás után, a mi állatorvosaink ellenőrzése és felügyelete mellett, levágni s csak az ekként leölt állatok húsa lesz szabad az erre a célra kijelölt nagyobb belföldi városok piacaira behozni. 1908 szeptember 1-től 1908. december 31-éig behozható lesz Magyarországra és Ausztriába összesen 11.667 darab szarvasmarha és 23.334 darab sertés. A forgalom eddigi adatait tekintve, ez ötven százaléki korlátozást jelent.

Állategészségügyi tekintetben a szerződés feutartja a magyar kormánynak azt a jogot, hogy bármely percben elzárhassa a határt a szerb állatok elől, ha Szerbiának egy községében is állatbetegség konstataitott, vagy ha a fertőzés behurcolásának veszedelme forog fenn.

A sertésvám a múltban darabonként 1 frt 50 krban volt megállapítva, tekintet nélkül az állat súlyára. Ez a vám azonban csekély összegénél fogva védő hatást nem igen gyakorolhatott, de ezen fölül — egységes összegben lévén megállapítva, a behozni kívánt állat súlyára való tekintet nélkül — a nehéz, hizott

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Udvarhelymegyei székelyek tanulmányi kirándulása a barcasági szászoknál.

Írta: Czirmes Bálint kir. gazdasági szaktanár.

I.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség munkaprogramjának egyik legfőbb pontját a gazdasági szakértelem terjesztése képezi, mert meg van győződve arról, hogy a mai nehéz közgazdasági viszonyok mellett csak az olyan gazda boldogulhat, akinek gazdasági üzletviteléhez megfelelő szaktudása van.

A gazdasági ismeretek elsajátításának egyik módját, a szemléltető oktatás képezi. A székely kisgazda maradi természetű, nehezen zökken ki a megszokott régi kerékvágásból. Szívesen eljön és meghallgatja téli tanításainkat, helyeslően ismeri el az előadottak hasznos és előnyös voltát, azonban nem igen követi a jóirányú tanácsokat.

Elődeitől, apáitól megszokott egy hibás gazdasági rendszert, amely jó lehetett a régmúlt időkben, de amely sehogy sem illeszthető

be a huszadik század okszerű és modern mezőgazdaságának keretei közé.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a konzervatív hajlamu népre csábítólag hat az eredményes példamutatás, a szemléltetés.

A miniszteri kirendeltség vezető férfainak helyes érzékére mutat, hogy felhagyva az eddigi szokással, a folyó évi tanulmányi kirándulásokat olyan vidékre és olyan kisgazdák közé tervezte, ahol minden feltalálható, amit a földmívelésügyi kormány a gazdaságilag elmaradott székely vármegyékben megteremteni óhajt.

Dorner Béla kir. intéző, kirendeltségi megbízott szivós elhatározása és bámulatos szervező képességének tudandó be, hogy dacára a nagy anyagi akadályoknak, amelyek a tervbe vett több napi tanulmányi kirándulás elé tornyosultak, képes volt céljának elérésére a felsőbb fórumok jóakaratu támogatását biztosítani s a barcasági tanulmányi kirándulás gazdag programját kidolgozni.

Ilyen előzmények után és ilyen intencióktól vezéreltetve indult el augusztus 15-én Székelyudvarhelyről egy 65 taból álló tanulni vágyó lelkes székely csapat, a kirendeltségi megbízott vezérlete alatt a szászok által lakott Barcaságra, hogy a maga részét megnyerje, meghódítsa azokat a szász honfisziveket, amelye-

ket eddig hidegnek és hozzáférhetetlennek ismert, a tévesen informált magyar közvélemény.

Emelte a kirándulás értékét azon körülmény, hogy részt vett abban a kereszturi és udvarhelyi járás két főszolgabírója is, akik ezen ténykedésükkel tanujelét adták annak, hogy ők a legjobb tudatával vannak, mivel tartozik a közigazgatási járás feje a gazdaságilag is gondozására bizott adozó népnek.

Képviselve volt kirándulásunkon az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület is ügybuzgó titkára által, aki megragad minden alkalmat, ahol széleskörű gazdasági ismereteit a köz javára gyarapíthatja.

Vármegyénkbeli számos pap, tanító, gazdasági és tejszövetkezeti elnök volt velünk, szóval a székelyfalvak azon vezérei, akik minden jutalom nélkül, szorgalommal forgolódnak, nem keresik a maguk hasznát, hanem minden erejükkel polgártársaik javát és a falu közgazdasági intézményeinek a felkarolását kívánják szolgálni.

A vidék székely csapatával este 8 órakor robogott be vonatunk a botfalvi állomásra, ahol a »barcasági szász gazdasági egyesület« elnöke, Semp Mihály veresmarti evang. lelkész vezetésével, küldöttség fogadott bennünket. A szászok nevében a holtvívnyi gazdakör titkára,

állat javára, mely a sovány állatnál kétszerte is többet ér, mondhatni egyenesen behozatali prémiumot jelentett. Jövőre azt a vámot a 110 kg. vagy ennél nehezebb sertésekre nézve német minta szerint és ezen paritást szem előtt tartva — az élősúly 100 kgja után 10 koronában állapították meg.

A többi állatok vámja eként módosul:

	darabonként	régi vám
bika vámja	30.— K	8.— K
tehén vámja	30.— „	6.— „
borju vámja	5.— „	3.— „
bárány, kecske	2.50 „	1.— „
ürü, gödölye	1.50 „	— .50 „
élő baromfi	4.— „	vámmentes
leölt baromfi	16.— „	6.— „

Lényegesen emelkedik a gabonaneműek vámja. Még pedig!

	új vám	régi vám
Buza	6.30 K	1.50 K
Rozs	5.80 „	1.50 „
Árpa	2.80 „	0.50 „
Zab	4.80 „	1.20 „
Tengeri	2.80 „	0.50 „

A szőlő vámja 4 koronáról 40 koronára emelkedik. Kivételesen a postacsomagokban érkező szőlő mely az olasz szerződés kedvezményeiben részesül. Friss gyümölcs 2—10 korona vámot fizet. Szeptembertől novemberig a la rinfusa, vagy legalább is télmázsás csomagokban érkező alma, körte és szilva vámmentes.

A magyar mezőgazdasági cikkeknek nyújtott védelemmel szemben igen nagy előnyt szereztek maguknak az osztrák iparcikkek, különösen a textilneműek. Az angol és olasz szerződésben igen lényeges vámleszállítások voltak ezekre a cikkekre nézve, amik most a legtöbb kedvezmény elve alapján természetesen az osztrák ipar javára fognak válni.

G—I. M—K.

A komlótermelés meghonosítása Erdélyben.

Ma, midőn a komló termesztése már annyira elterjedt hazánkban, hogy ezreknek meg ezreknek ad kenyeret, nem is tudjuk elképzelni, hogy volt idő, midőn ez iparnövény termesztése teljesen ismeretlen nálunk. Pedig nem is olyan régen. Alig néhány évtizeddel

Reingruber Ferenc tanító meleg szavakban üdvözölte az érkezőket.

A kiránduló csapat vezére: Dorner kir. intéző köszönte meg a szíves fogadtatást és kiemelte, hogy a székely havasok mögöl azon nemes szándék vezérelt minket a szászok közé hogy lássunk és tanuljunk és aztán, mint a méhek virággal, úgy mi is tapasztalással és tudással megrakodva térjünk vissza az ősi székely falvakba, hogy elhíntük azt a sok és jó magot, amit a szászoknál felszedtünk.

Az üdvözlő beszédek elhaznása után a szászok részéről rendelkezésünkre bocsájtott fogatokon vonultunk be Hóltövénny községbe, hogy programmunk szerint ott megvacsoráljunk és elháljunk.

Már a falu szélén kellemes benyomást gyakorolt a rend és tisztaság, s az utcák és épületek szabályos, izléses elhelyezése, a mi különben csaknem minden szász községben tapasztalható.

Hóltövénny község szászajku lakossága nagy érdeklődést tanúsított a székelyek érkezése iránt. Minden kapu és utca sarok előtt, dacára az est előre haladott voltának, nagy csoportok várják az érkezőket és zajos »éljen« meg »hoh« kiáltással köszöntik a jövevényeket.

Meglepődést keltett, midőn a kocsi

előbb. Még a 60-as években Magyarországon csak két uradalomban volt rendszeres komló ültetve; Erdélyben pedig Csernátoni Cseh Sándor, héjjasfalvi birtokos és a Stein testvérek létesítették az első komlóskertet 1867. ben.

A Stein testvérek — Vilmos és Albert — Württembergből származtak, hol nagybátyjuknak szép komlótelepe volt. Mint kereskedők bevándorolnak Segesvárra, hol állandóan letelepednek. Alkalmilag felhívják Cseh Sándor figyelmét a komlótermelésre. S a héjjasfalvi birtokos érdeklődni kezd ez iránt. Szakit a magyar gazda konzervatív szellemével s kísérletezni kezd. Midőn látja, hogy éghajlatunk alatt a komló kellő kezelés mellett dus termést ad, akkor beállítja héjjasfalvi birtokán — közösen a Stein testvérekkel — 1867-ben az első telepet. Ennek nagysága 2 kat. hold. 1868-ban még 2 kat. holdat ültetnek be korai württembergi dugványokkal. Minden kezdet nehéz. A munkások betanítása a komló művelésére még csak könnyen ment, ám a szedés és szárítás körül volt a legtöbb baj. Ma a komlószedés asszonyok, leányok, gyermekek legkedvesebb munkája, szinte mulatsága. Akkor komlót szedni senki sem akart szokatlan; munka lévén, nem haladt kezük alatt; csak napszámba lehetett elvégeztetni. Idővel azonban rászoktak aztán a kosár számra való szedésre is. Még több baj volt a szárításnál, zsákolásnál, A tulajdonosok ugyan elméletben teljesen tájékozottak voltak, de gyakorlat teszi az embert mesterré s így bizony évek teltek el, míg a komlótermelés minden fortélyát elsajátították s teljesen kitogástalan terményt állítottak elő.

A héjjasfalvi telep 1867-ben első termésnek adott 3 $\frac{1}{2}$ q-t, 1869-ben 26 $\frac{1}{2}$ q-t vagyis holdankint 6 $\frac{1}{2}$ q-t. Az utóbbi évben volt az első teljes termés. Értékesíteni nehezen lehetett, mert a külföld az erdélyi komlóról semmit sem tudott; természetes, hogy nem is kereshette. Belföldön eladni pedig most sem lehet, akkor persze még kevésbé. Nem maradt egyéb hátra, mint Nürnbergbe szállítani. Az ár akkor is, ép mint most, nagyon hullámzott; de azért az akkori komlótermelés mégis más-kép fizetett. A gazdasági viszonyok olcsóbbak lévén, a munkadíjak is kevesebbe kerültek.

leszalva, egy fényesen kivilágított, hatalmas épület előtt állunk meg, a mely a nagy utazó társaság közös étkezésére volt előkészítve.

A berendezésében és méreteiben impozáns, szép terembe lépve, megtudtuk, hogy az a 8 osztályú községi iskola gazdagon felszerelt tornacsarnoka, a mely 700—800 ember befogására alkalmas, s a mely épület, minden nyilvános ünnepély és multság megtartására szolgál.

Hóltövénny község vezető férfiai és előkelő gazdáinak nagy csoportja fogadott minket a fényes torna csarnokban, akik elhozták feleségeiket és leányaikat is oda, hogy annál nagyobb tisztesség érje a Rabonbának földjéről oda zárandokolt lófió székelyeket!

Mikor a kölcsönös bemutatkozások és ismerkedések megtörténte után a szépen feldíszített és jóízű ételekkel feltálat asztaloknál elhelyezkedtünk, a községi lakósközből alakult vonós-négyes zenekar réá zendített egy szép magyar dalegyvelegre, melynek kellemes akkordjai mellett kezdtünk meg a vacsorát.

Mivel lakoma, még a szüszavú szászajzat között sem történhetik meg felköszöntő nélkül, a 2-ik fogásnál felállott Semp Mihály, a veresmartiak szász költő papja, s a barcasági szász gazdasági egyesület nagytevékenységű

Igy nagyobb volt a haszon is. 100, 120, 160, 200, 240 koronát adtak vámmázsánként. Most, ha métermázsánként kapunk ennyit, akkor is meg vagyunk elégedve. A héjjasfalvi telep árban a legnagyobb rekordot az 1867-évből érte el. Említésre méltó ez év azért is mert a nürnbergi ügynökök akkor jöttek először Héjjasfalvára és személyesen vették meg a komlót vámmázsánként fizettek 400 koronát, vagyis métermázsájáért 800 koronát. Míg a komló szállításánál segédkező cselédeknek aranyakat adtak borralalónak. Igaz a németországi termés akkor minimális volt. Héjjasfalván is csak 17 $\frac{1}{4}$ q termelt az egész telepen.

Termésben a maximum az 1879 évre esik, midőn 28 $\frac{3}{4}$ q került ki, holdankint 7 q-ánál is több. Az értékesítés akkor 340 koronával történt métermázsánként. Boldog idők, midőn a gazdának néhány holdja ezreket jövedelmezett!

Természetes mindez nem maradhatott hatás nélkül a vidékbéli urakra s megkezdődnek a komlóskertek létesítése. Rövid időn belül számos telep keletkezik. Az első között volt 1878-ban Kemény báróé Szent-Erzsébeten és Kozma kir. tanfelügyelőé Székelykeresztúron.

Hogy a komlótermelés gyorsan tért hódít, abban nagy érdeme volt az akkori földmivelésügyi miniszternek, Kemény Gábor bárónak, ki nagy tevékenységet fejtett ki, a vetőmag, sörárpa-, kender-, rizs- és szőlőtermelés előmozdítása körül. A komló sem kerül el figyelmét. 1879-ben tanulmányozás céljából személyesen tekinti meg a héjjasfalvi komlóskertet. Tájékozást szerez a komlótermelésről, annak minden egyes munkájáról; a mit csak lehet, gyakorlatban bemutattat magának. Alaposan megismeri a legprólékosabb dolgokat, megnézi a komló szárítót, zsákolókészüléket stb. s mindenről jegyzeteket készít. Az állam részére 10,000 dugványt köt le az ország 5 gazdasági intézete számára, hogy azok kísérletezzenek a komlótermesztéssel. A tulajdonosoknak őszinte elismerését fejezte ki tevékenységükért, kíséretében levő uraknak — gróf Bethlen, a megye akkori főispánja, báró Kemény, báró Szentkeresztthy stb — pedig melegen ajánlja a komlótermelést. Kár, hogy

elnöke és lelkes magyar beszédben, szívének teljes melegével üdvözölte a székely testvéreket. Kiemelte, hogy a szászok 700 éve, hogy a Barcaságon elhelyezkedtek és ezen idő alatt szorgalommal és becsülettel munkálták az édes haza földjét és minden ellenkező híresztelések dacára igyekeztek e honnak hű fiait lenni, mert igen jól tudják, hogy ez a föld ápolja és fogja eltakarni őket is! A jó szomszédi viszonyra s a székely szász testvériségre üríti poharát.

Az illusztris szász pap-szónok nagyhatású és mély jelentőségű beszédének elhangzása után a kirendeltség megbízottja, Dorner kir. intéző állott fel szólásra, hogy a tőle megszólt ékes előadásban, előbb magyar majd német nyelven, köszönje meg a figyelmet, a szíveségét és azt a páratlan és nem remélt vendég szeretet, amelyet a szászok, a kiránduló székely gazdákkal szemben tanúsítottak. Felhívja a vendégsereg figyelmét a díszes csarnok azon falfeliratára: »Légy hű a néphez, hű a hithez és megtarthatjuk a koronát«

Demeter Lőrinc főszlgbiró igen szép beszédben a szász nép lelkes vezetőire és ezek között első sorban Semp Mihály gazdasági egyesületi elnökre ültette poharát.

(Folytatjuk)

1882-ben megválták tárcájától, mely időben azt Széchenyi Pál grófnak engedvén át, ő maga a közmunka és közlekedésügyi miniszterium vezetését vette kezébe.

A héjjasfalvi telepről terjed fehérré a komlótermelés előbb Segesvár vidékén, mely maig is annak gócpontja, később Erdélyben mindenfelé; főként ott, hol az ég alj a szőlőnek már nem elég enyhe, de a komlónak még nem igen zord. A mint a könyvvezetésből kitűnik, a nagyobb termelők közül még a következők szerezték dugványukat Héjjasfalváról:

1879. évben:	
Petki Ferenc — Királyhalma . . .	7000 drb.
Gróf Bethlen Gábor — Keresd . . .	4500 "
Gróf Haller Loise — Fehéregyháza	2000 "
Steinburg — Segesvár	2000 "
1880. évben:	
Petki Ferenc — Királyhalma . . .	4000 drb.
Horsia, kir. közjegyző — Héjjasfalva	2000 "
Báró Kemény — Szentersébet . . .	4000 "
Gróf Kálnoky — Körispatak . . .	7000 "
1881. évben:	
Báró Apor — Altorja	2000 drb.
Báró Szentkereszty — Kisbun . . .	6000 "
Horsia, kir. közjegyző — Héjjasfalva	2000 "
Huttern — Mühlbach	2000 "
1882. évben:	
Dálnoky Gál Zsigmond — Altorja	4000 drb.
Imecs János — Illyefalva	8000 "
Br. Kemény — Szentersébet . . .	4000 "
Imreh Györgyné — Héjjasfalva . .	1000 "
Stein — Segesvár	12,000 "
1883. évben:	
Imecs János — Illyefalva	10,000 drb.
Gróf Pajacsevics — Sepsi Bodog . .	4000 "
Gróf Mikó Irma — Oltszem	3000 "
stb. stb.	

Na de messzire vezetne évről-évre kimutatni a dugványok szállítását; ez nem is céloim. A fentiekkel csak azt akarom bizonyítani, hogy a héjjasfalvi terepről vette kiindulását és elterjedését, szóval meghonosítását a komlótermelés Erdélyben, mit a tulajdonosok tettel és szóval mindenképpen elősegítettek. Mert innen nemcsak gyökereket kaptak az illetők, hanem szives utasítást és jó tanácsot a termelésre. Bárki megnézhetné a telepet; a végzendő munkák gyakorlati kivitelét is szívesen bemutatták, sőt betanított munkásokat is készséggel bocsájtottak a termelők rendelkezésére. Bizony elismerés illeti őket. Igaz, elsősorban saját előnyüket és hasznukat keresték, de közvetve, nemzetgazdaságilag, nagy szolgálatot tettek a hazának.

Y

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az erd. gazd. egylet igazgató-választmányja szeptember hó 29-én, kedden d. u. 3 órakor tartotta rendes havi ülést.

Elnökölt: Br. Bánffy Ernő e. elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.
Jelen voltak: Lészai Ferenc alelnök, Gyárfás Benedek, Gr. Bethlen Ödön, Nagy Lajos, Benkő Mihály, Réti János és Eöry Tivadar vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitván — a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Eöry Tivadar és Réti János tagokat.

Mult, július 27-i ülés hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetett. Ezzel kapcsolatban határozza ülés, hogy jövőre a jegyzőkönyvek felolvasása mellőzöttetni fog.

Előadotván a pénzügyminiszter 94261—907. sz. leirata — annak alapján igazgatóválasztmány az országos szeszadó szaknácshiba rendes tagul: Dr. Sinkovits Ottót, pótagul: Gy. Rosenberger Ignácot választotta meg.

Előadotván az igazságügyminiszternek T. 212/3. számú leirata a családi otthonról (homestead) szóló törvényjavaslatról, titkár felterjesztés alakjában elkészített véleményjavaslatot terjeszt elő.* Benkő Mihály a véleményhez kibővítést ajánlván — igazgatóválasztmány határozza, hogy a javaslat a Benkő Mihálylyal kibővített bizottságnak, a javasolt kibővítés eszközzése végett, még egyszer adassék vissza.

A Földmivelésügyi miniszternek 7434. eln. számú ugyan-e tárgyban intézett leiratát — igazgató-választmány előbbivel egyszerre határozza elintézni.

Kereskedelemügyi miniszternek 56741. számú leiratára, az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyában, előadó javaslatára — a következő vélemény küldését határozta ülés:

„Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezetet, melyet Nagyméltóságod 56741. III. 2. 1908. számú körlevelével egyletünknek is megküldeni kegyeskedett, igazgató-választmányunk mai ülésében tárgyalván, az abban foglalt jogi és pénzügyi irányelvekkel és rendelkezésekkel szemben észrevételt tenni nem kíván, azonban kérjük Nagyméltóságodnak olyan irányu rendelkezését, hogy az erdélyi hazarészben engedélyezendő helyi érdekű és gazdasági vasutak ügyében esetről esetre egyletünk véleménye is lehetőleg figyelembe véttessék.“

A földmivelésügyi miniszter 77888 számú leirata, a herélés és miskárolás tárgyában kibocsátandó körrendeletéről előadotván, a javaslat értelmében — igazgató választmány a következő felterjesztést határozta megküldeni:

»Egyletünk igazgató-választmánya örömmel veszi tudomásul Nagyméltóságodnak ezen körrendelet-tervezetét és azt a maga egészében végtelenül fontos és hiánypótló intézkedésnek véleményezi.

A részletekre vonatkozóan mindössze két óhajtatást kérjük kegyes figyelembe venni és pedig:

1. A 2. pont alá beveendőnek tartjuk valamilyen formában azt, hogy a herélőnek bizonyítványt adó törv. m. kir. állatorvos legalább bizonyos minimális felelősséggel tartozék az általa quai minősített herélő, vagy miskároló képességeiért.

2. A képesített, illetve jogosított herélők és miskárolókról vezetendő nyilvántartás a gazdasági egyesületekkel is esetről esetre közöltessék.“

Földmivelésügyi miniszternek 90212 sz.

* A javaslat szellemét mai első cikkünk tükrözi vissza. Szerk.

leirata, az ujonnan üzembe helyezendő mezőgazdasági szeszfőzdék tárgyában — tudomásul vétetik.

Ugyanannak 90257 sz. leirata a marhasó gyártásának Parajdról át nem helyezhetőse tárgyában — szintén szolgál tudásul.

Ugyanannak 84000 számú leirata a szerbiai állatok és állati nyersanyagok állategészségrendőri kezelése tárgyában —

Ugyanannak 6042 eln. számú leirata, mellyel megküldi „Magyarország állami mezőgazdasági intézményei“ című kiadványát —

Valamint ugyanannak 52267 számú leirata, mellyel husvizsgálat tárgyában kiadott rendeletét küldi meg — tudomásul vétetnek.

A gazdasági egyesületek országos szövetségének elnöksége megkeresésére, mellyel a Bernát István és Rubinek Gyula által kidolgozott törvényjavaslatot, a mezőgazdasági kamarákról, megküldi — igazgató választmány, előadó javaslatára a következő vélemény megküldését határozta:

„A mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat tervezetét igazgatóválasztmányunk mai ülésében tárgyalván — egyletünknek már régebben eszközölt állásfoglalásával megegyezően — a következő vélemény adását határozta.

Az erdélyi gazdasági egylet a törvényjavaslat intencióit és törvénynyé válandó rendelkezéseit általában és egészükben örömmel veszi tudomásul, azokhoz a maga részéről teljes mértékben hozzájárul és a javaslatnak törvényerőre való emelését a gazdaközönség legeminentebb és legsürgősebb létérdekének vallja,

Gazdatársadalmunk régi vágya és törekvése az, hogy a fél évszázad óta működő társadalmi érdekképviseleti szervezetek mellé: törvényben gyökerező alapon felépítendő olyan érdekképviseleti intézmények kreáltassanak, amelyek a mezőgazdaság fontos érdekeinek képviseletéhez, előbbreviteléhez és védelmezéséhez a kellő erkölcsi és anyagi erővel is rendelkeznek.

Visszapillantva az ezért folytatott pár évtizedes küzdelemre, a megnyugvásnak és a siker reményének érzetét kelti bennünk az előttünk fekvő törvényjavaslat.

Tudjuk és érezzük, hogy — tekintve a mostani idők nehézségeit — ezuttal egy olyan alkalom előtt állunk, amelyet elmulasztanunk nem szabad. Érezzük, hogy a gazdatársadalomnak egyértelműen való összetartása ma kívánatosabb, mint valaha.

Annál könnyebb ez, mert az elkészített törvényjavaslat valóban minden helyes igény és jogos érdek kielégítésére alkalmas

A részleteket illetőleg: mindenekelőtt elismeréssel jegyezzük meg, hogy a mezőgazdasági kamarák működési programtervezete kiváló körültekintéssel állítottatt egybe. Es hangsúlyozni kívánjuk, hogy tulajdonképpen az egész új intézmény tervezetében ez a legkardinálisabb rész.

A 2. §. tizennégy fejezetében részletezett működési tér felőleli mindazt, amivel csak mezőgazdaságunk színvonala magasabbra emelhető és felőleli mindazt, aminek jó részére — valljuk be — mai társadalmi szervezeteink kellő erővel nem bírtak és nem bírnak.

Az első fejezetből kiemelendő fontosságunk tartjuk: az országos kamara felállításának kontemplálását. Ezzel voltaképpen megelőzzük a kereskedelmi és ipari érdekképviselet mai szervezetét, amelynek ilyen összekötő központi szerve ma sincs, dacára az erre vonatkozó óhaj minduntalan való megnyilvánulásának.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
utóda
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.
Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.
Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Az országos kamara létesítését — az indokolásban felhozottak okából is — feltétlenül megvalósítandónak tartjuk.

Az egyes kamarák székhelyeinek beosztása és illetve: a kamarák felállítása, mindenestre csak successive és egyelőre nagyobb kerületenként eszközözlendő. Véleményünk szerint: a vármegyei rendszer megvalósítására ma és tán még évtizedekig is — alig gondolhatunk. Oly elaprózása lenne ez az erőnek, amely magát az egész alkotást lehetetlenné tenné.

A kamarai tagok jogviszonyait tárgyzó II. fejezet 12. § a harmadik bekezdésében foglalt azon rendelkezést, mely szerint: „A választókerület összes szavazatainak felénél több szavazatot egy érdekelt birtokos sem gyakorolhat — mindenestre redukálni kell, legalább is egyharmadára.

A második cím I. fejezet 19. § legutolsó bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint az országos kamara költségeit felerészben a vidéki kamarák viselik, véleményünk szerint kiegészítendő azzal, hogy: „költségvetésszerű bevételeknek legfennebb 10%-ig terjedhetően.“

E kettő az, amit mi a részletekben megváltoztatandónak tartunk.

Egyebekben az egész javaslatot, úgy a mint van, elfogadjuk.“

Titkár előadja, a Károlyi Sándor gróf szoborbizottság meghívóját, Károlyi Sándor gróf emléksobrának október 21-iki leleplezési ünnepélyére. — Igazgató-választmány határozza, hogy a szobor-leleplezési ünnepélyre képviselőket küld és a szoborra kuszorut helyez. Kivittel elnökség megbizatik.

Gazdasági Egyesületek Országos szövetségének felszólítására — igazgató-választmány a fogarasi dohány bevételei hivatalhoz gazdasági szakértőül, mint előző évben, az idénre is Hadviger Albertet és helyettesül Kovács Bélát jelöli ki.

Az erdélyi szász gazdasági egyesületnek 330. számú azon átiratára, melyben az erdélyrészi tagosítási törvény végrehajtási rendelete egyes pontjainak módosítását célzó felterjesztésének pártolását kéri — igazgató választmány elnökségéből, Molnár Sándor, Benkő Mihály, Horváth Kálmán, Gyárfás Benedek és Szász István tagokból álló bizottságot küldi ki, azzal a kéréssel, hogy jövő ülésre e tárgyban véleményt nyilvánítsanak.

A magyar szőlősgazdák országos egyesületének a boritaladó leszállítása céljából indítandó országos akció tárgyában megküldött átiratára — igazgató-választmány határozza, hogy kisebb deputációban az egylet is hajlandó résztvenni.

Ugyanannak a „Vinea“ részvénytársaság ügyében megküldött átiratára — határozza ülés, hogy a nevezett intézmény állami subventionálása ellen a maga részéről is felterjesztéssel él.

A kisküküllői vármegyei társaság 583. számú megkeresése folytán, az az által rendezendő kiállítás díjaira — a Szabó József emlékére alapított díjakból: 200 koronát, az egylet pénztárából pedig 100 koronát, összesen 300 koronát szavaz meg, azzal a kívánsággal, hogy a díjak lehetőleg 100 koronánál kisebb összegekre ne osztassanak fel.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség csikvármegyei megbizottjának 615. szám alatt betherjesztett kérésére, — az ő területén levő

gazdakörök között való kiosztás céljára 5 teljes példány irodalmi szakosztályi kiadványt szavaz meg a választmány.

Kolozsborsa község értelmisége által beadott kérés folytán — az ottani népkönyvtár céljaira igazgató-választmány ugyancsak egy teljes példány irodalmi szakosztályi kiadványt adományoz.

Uj tagul bejelentetik Kovács Béla, Szászfenes, rendes tagul — szolgálat örvendetes tudásul.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztályának int. biz. ülése.

Az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztálya 1908 szept. hó 16-án Kolozsvárt a megyeház kis termében ülést tartott.

Felen voltak: Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, alispán elnöklelte alatt: Dr. Pavlik Sándor, Tokaji László, Wolszky Győző, Kiss Ödön, Tanka Sándor, jegyzett: Csérer Lajos, h. előadó.

Elnök az ülést megnyitván, olvastatik a múlt ülés jegyzőkönyve. — Tudomásul szolgál, Erdélyi Gazdában közlendő.

Olvastatik a földmívelésügyi miniszter leirata: a hadseregnek terménybeli szükségletének közvetlen beszerzéséről. — Tudomásul szolgál, az E. G. E.-ban ismertetve.

Olvastatik a földm. min. leirata, az 1908—909 téli háziipari tanfolyamok és népies gazdasági tanítások rendezésére. — Örvendetes tudomásul. A tervek és költségvetések szept. elején az E. G. E. utján felterjesztettek.

Előadó bemutatja a földm. miniszter által küldött szabályzatot, amely a Szerbiával kötött állategészségügyi egyezményről szól. — Tudomásul. A hivatalos lapban közöltetett.

Olvastatik a föld. miniszter leirata, mely szerint a szakosztálynak ügyviteli költségpótlék címen államsegélyt utal. — Közönnel örvendetes tudomásul vétetik.

Kolozsvármegye alispánjától érkezett átiratban közöltetik Ungmege közönségének körirata a száj- és körömfájást gátló miniszteri rendelet némely pontjainak megváltoztatása tárgyában. — Tanka S. hozzászólása után az ügy ad acta tételik.

Kolozsvármegyei alispánjától érkezett átiratban közöltetik Somogyvármegye közönségének átirata, hogy vásár- és ünnep napokon ne tartassanak országos vásárok. — Irattárba tételik.

Előadó bemutatja a nagyalmási gazdakör előterjesztését, hogy ott, az idén októberben járási gyümölcs bemutatkozó rendeztessék. — Intéző-bizottság tudomásul veszi a tervet, erkölcsileg s anyagilag segíti a nagyalmási gazdakört, s a részvétel módosításnak a megállapítását az elnökségre bizza.

Kolozs város tanácsa a szakosztály tagjaitól jelentkezik. — Örvendetes tudomásul, s felvétetik a tagok sorába.

A kolozsvári m. kir. kerületi állattenyésztési felügyelő irata olvastatik, hogy a miniszteri rendelet értelmében az eladó takarmánymennyiségek nyilvántartásában együtt öhajt működni. — A szükséges intézkedések megtételével elnökség megbizatik.

Előadó jelentést tesz az idej járási tenyészállatdíjazásokról: hogy eddig mindenütt szép felhajtásról jó anyag került a bírálók elé. A utolsó bírálat okt. 4-én Gyaluban lesz.

— Örvendetes tudomásul szolgál, felkérendő a m. kir. állattenyésztési felügyelő, hogy eddig tett állattenyésztési tapasztalairól egyik téli ülésen előadást tartana.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Gyümölcs és terménykiállítás Nagyalmáson.

A nagyalmási gazdakör ez év őszén gyümölcs- és terménykiállítást akart rendezni s támogatást kért erre a Kolozsmegyei szakosztálytól.

A szakosztály erre kiküldötte h. előadóját s a kolozsvármegyei gazdasági szaktanárt, kik a múlt hó 27-én tartott alakuló értekezleten résztvették. Az értekezleten jelen voltak: Csűrös Ferenc ref. lelkész, Deák János urad. ispán, Gaál Pál elemi iskolai ig. tanító, Gáspár Tamás urad. intéző, Geleji Imre körjegyző, Józsa Samu körjegyző, Sikó Kanut körjegyző és mintegy 30 kisgazda.

A kérdés beható tárgyalása után az értekezlet elhatározta, hogy az idei kedvező gyümölcsstermesre való tekintettel október hó 18-án gyümölcs- és terménykiállítást rendez, melynek védnökeül táviratilag Dózsa Endre, cs. és kir. kamarás, alispánt kérte fel.

A rendező-bizottság tagjaiul a gazdakör választmányi tagjait küldték ki s egyben elhatározták, hogy a kiállítás megtekintéséért 20 fillér belépődíjat szednek, mely a gazdakör vagyonának gyarapítására fordítatik.

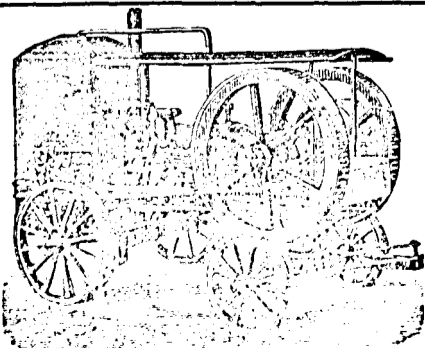
A bíráló-bizottságot a kiállítás napján a helyszínén alakítják meg a nem érdekelt jelenlevők közül.

W. Gy.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

A cséplő- és egyéb mezőgazdasági gépeknél alkalmazott munkásoknak, valamint a gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosoknak és ipari munkásoknak biztosítási kötelezettsége tárgyában a kereskedelmi m. kir. miniszter 52.789/1908. sz. a. valamennyi magyarországi másodfoku iparhatósághoz a következő rendeletet intézte. »Felmerült az a kérdés, hogy a cséplőgép, gézke és általában bármely gazdasági gép mellett alkalmazott személyzet, továbbá a gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosok az országos munkásbetegségélyző és balesetbiztosító pénztárnál, vagy pedig az Országos gazdasági munkás és cselédsegély-pénztárnál biztosítandók. Az e kérdésben felmerült kételyek elosztása céljából, földmívelésügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg a következőkről értesitem a másodfoku iparhatóságok:

1. Azok az egyének, illetőleg cséplőgép-tulajdonosok, akik cséplőgépet leginkább (ha nem is kizárólag) abból a célból tartanak, hogy azzal főképen mások terményét pénzért, vagy természetben adandó részért kicsépeljék, tehát akik ehhez képest a csépléssel iparszerűen foglalkoznak és iparigazolvány kötelezettek, alkalmazottaikat az 1907. évi XIX. t.-c. értelmében az országos munkásbetegségélyző- és balesetbiztosító pénztárnál tartoznak biztosítani önként értetődően, hogy ha az ily géptulajdonosok s illetve vállalkozók, a csépléshez szükséges személyzetet a cséplető gazdasági cselédeiből, illetőleg szerződéses munkásaiból bocsátja rendelkezésére, úgy e személyzet nem az országos munkásbetegségélyző és balesetbiztosító pénztárnál hanem ugyancsak a gép

30 HP motor.

Oberurseli motorgyár részvénytársaság tekintetes igazgatóóságának

Mező-Bánd (Erdély) 1908 augusztus 15.

BÉCS, VI 2. Gumpendorferstrasse 72.

Minthogy az Oberurseli motorgyárból rendeltem volt 1906 évben egy 30 lóerős gázfejlesztésű motort hozzá tartozó felszerelésekkel, a melyet az év őszén, a gyár megbizottjával fel is szereltetett és egy 3 járatú 42 kövekkel felszerelt lisztelőmalomhoz üzembe hozva átvettem és azóta már a harmadik éve hogy üzemben van s minthogy a motor a hozzá tartozó részekkel a legnagyobb megelégedésemre működik és hogy a mai napig a legkisebb baját észre nem vettem, úgy a hajtásnál a legnagyobb erőt fejt ki, ugyanarra, hogy nem 30 lóerőnek, de hiszem hogy 35 lóerőnek is megfelel, a mi abból következett, hogy két gyapjufésűt akasztottam utána és amugy is csak játszódva hajtja a három 42 collos köveket. Ezért nem mulasztatom el, hogy a nagyrabecsülendő gyárnak a legőszintébb megnyilvánításomnak a motor valódi jószágáért ezen soraim által ne nyilvánítsam, a miért fogadják legnagyobb elismerésemet, ezek után maradtam — teljes tisztelettel idős Lörluczy János birtokos és malomtulajdonos.

== Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ==

az orszgszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 14-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzékét kérni — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden Iliami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

tulajdonosa által az 1907. évi XIX. t.-c. 3. §-a értelmében az Országos gazdasági munkás- és cselédségély pénztárnál biztosítandó.

A fentiek nemcsak a cséplő, hanem más mezőgazdasági gépeknél alkalmazott munkásoknak az 1907. évi XIX. t.-c. értelmében való biztosítása tekintetében is irányadóul veendő.

2. A gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosok, ha kizárólag saját gazdájuk gazdasága részére dolgoznak, nem tartoznak az 1907. évi XIX. t.-c. hatálya alá.

Ha azonban egy iparnemből valamely nagyobb gazdaság azon munka végzésére, melyre kisebb gazdaságban szegődményes iparosok vannak felvéve, illetőleg szerződötve, műhelyt tart és abban legalább 10 ugyanazon iparágat űző munkást alkalmaz és ezek létszámában inast, illetve fiatal munkást tart avagy legalább 20 ugyanazon iparágat űző munkást alkalmaz: akkor ezek az alkalmazottak az Országos munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztárnál biztosítandók úgy baleset mint betegség esetére, amennyiben az 1907. évi XIX. t.-c. rendelkezései alapján biztosítási kötelezettség alá esnek.

Mintaszüretetek tartása. Darányi miniszter rendelkezése az ékszerű borkezelés terjesztése érdekében az idén is fognak mintaszüreteteket tartani, még pedig az egri, tarcali, bihariószegi, nagyenyedi, ménesi, kecskeméti vincellériskolánál, az illető iskola szőlőjében, a tordai állami szőlőtelepen, a szilágyosmlyői állami földművesiskola szőlőjében, a zsámbéki állami szőlőtelepen, továbbá Sátorajauhelyen, Zala, Tolna, Komárom és Szatmár vármegyék területein később meghatározandó helyen.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Kitüntetés. Ő felsége a király személye körüli magyar miniszterének előterjesztésére *Satankovics* János kolozsvári gazdasági akadémiai rendes tanárnak, a gazdasági szakoktatás terén kifejtett buzgó és sikeres működése elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta.

— Gazdaggyűlések a fővárosban. Gróf Károlyi Sándornak, az elhunyt nagy gazda vezérnek október hó 21-én leplezik le az emléksobrát. Ezen a napon, nemkülönben az azt követő és megelőző napokon egész sorát tervezik az ünnepi gyűléseknek azok a társadalmi és közgazdasági szervezetek, a melyek alapításában és vezetésében gróf Károlyi Sándor érdemeket szerzett. Október hó 20-án ünnepi diszkozygyűlést tart a Magyar Gazdaszövetség. Az ünnepi gyűlést a »Hangya« kötelékébe tartozó fogyasztási szövetkezetek kongresszusa fogja követni. Nagy ünnepek közt fog végbemenni a szoborleplezés is, a melyen az ünnepi beszédet gróf Desseffy Aurél fogja tartani. Az ünnepekre jelentkezéseket elfogad úgy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, mint a Magyar Gazdaszövetség, nemkülönben a »Hangya« és az Országos Központi Hitel-szövetkezet is.

— Gazdatisztek és erdőtisztek egyesülete. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete a nyári szünet után most tartotta első választmányi gyűlését. Az egyesület nyári tevékenységéről előterjesztett jelentést a választmány tudomásul vette. A gazdatiszti kötelező nyugdíjbiztosítás ügyében a választmány a közgyűlés ezirányu határozata alapján érintkezésbe fog lépni a Magántisztviselők Országos Szövetségével, hogy a magántisztviselők kötelező nyugdíjbiztosítása keretében szorgalmazza a gazdatisztek kötelező nyugdíjbiztosítását is. Majd szóba került, hogy a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesülete átirta az egyesülethez a két egyesület fuziója tárgyában. A fuzió előkészítésére a választmány háromtagu bizottságot küld ki.

— Bortermés és borárak. Megindult a szüret az alföldi megyékben és sorban érkeznek jelentések, hogy azokat a reményeket, melyeket a termelők fűttek az idei szürethez, a tényleges termések jóformán sehol sem váltják be. Aradhegyalján, Biharban, Bereg főbb községeiben, az Érmelléken, Pozsonyban, Somogyban, Sopronban, Zalában, Zemplénben, sőt Versecz vidékén is a júliusban elhíresztelt rekord »szüret« helyett ma már csak jó közepes, sőt néhol közepesenl is gyengébb mennyiségeket jeleznek úgy a birtokosok, mint a kerületi felügyelők; Tolnamegyében 30%-al kevesebb termésre van kilátás, mint a hogy ezt még nemrégén remélték. A kecskeméti szőlő- és gyümölcsstermelő szövetkezet 2000 hektoliter édes mustot a múlt hó 24-én tartott önkéntes árverésen hektoliterenként 27 koronáért adott el. Mórton 36 koronát ígértek már a mustért, sőt kisebb tételeket a vendéglősök 38 koronával vásároltak. Nyitra megyében szintén 36 koronát kínáltak már.

— Hivatalos mellékletünk. A földművelésügyi miniszter most adta ki a hozzá a vármegyei gazdasági egyesületek, a gazdasági tudósítók, közgazdasági előadók és a m. kir. állattenyésztési felügyelőségek, valamint a nevezettek útján felkért magánosok által szeptember 15-28-ig bejelentett szálastakarmányok folytatólagos kimutatását, melyet lapunk olvasói részére a miniszter 465. eln. sz. sürgőnyi leirata folytán jelen számunkhoz mellékelünk.

— Értesítés a komló-eladási árákról. 1908. szeptember 27. Segesvár: 70—120 kor. 100 kilogrammonként. — Nürnberg és Saazban 50—85 márka, illetve 84—110. koronával szemben a hangulat nyugodt, azaz eladó nem igen jelentkezik. *Segesvári komlótermelő szövetkezet.*

— A soproni baromfikiállításról. A Nyugatmagyarországi Földművelők Gazdasági Egyesülete a Baromfitenyésztők Országos Egyesületével karöltve Sopronban 1908. év október hó 25., 26., 27-én országos baromfikiállítást és tenyészbaromfivásárt rendez, mely kiállításra mint végső bejelentési határidő október hó 10. volt kitűzve, de tekintettel az országos érdeklődésre, a bejelentési határidő október hó 15-ig lett meghosszabbítva.

— Angol telivérlovak árverése. A ke-

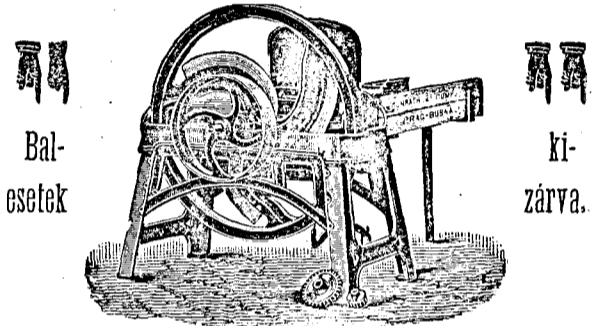
repsi-uti Tattersall telepen október 7-én lesz az angol telivérlovak árverése. Ez alkalom kedvező lesz olyan tenyésztők számára, kik valódi telivér-anyag beszerzésére törekszenek. Előző napon, kedden délelőtt be fogják mutatni a felhajtott loanyagot. A bemutatás és árverés alkalmából beléptidij nincs.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Minden nagyságban.

Szeccskavágók,

Répa vágók,

Darálómalmok,

Gőzölőkészülékek.

1801. VI.

Ris- és nagybirtok részére.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 H.P.-ig

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szereshetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Fajalma

és minden egyéb gyümölcs és élelmiszer leelőnyösebben értékesül

a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezeténél

BUDAPEST, IV., Vámház-körút 8. 2196

A

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviseletége

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevélkölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városok-
ban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os
záloglevelekben.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a meg-
szavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazda-
sági Egylet” bizalmi férfinak adnak véleményt. 1001

Okleveles gazd. intéző

hegyvidéken is több
évekig gazdaskodott,
birja a német és ro-
mán nyelvet is

állást keres.

Címe a kiadóhivatalban.

2194

Hirdetés.

Földmives iskolát végzett gazda;
ki már nyolc év óta állandóan egy
helyben mint tisztartó Erdélyben
van. 3,550 holdas birtokon önál-
lóan a mező-, erdő- és tejjgazdasá-
got, szőlő- és gyümölcsészetet, disz-
és konyha kertészetet s majorság
tenyésztését egyedül vezeti, meg-
felelő

állást keres.

Jelenlegi alkalmazását a birtok-
bérbe adása miatt hagyja el.
Cím a kiadóban. 2199.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,970.840.— K.
Tartalékok	764.760.16 „
Összesen:	2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.831.73 „
1904. „	72.438.98 „
1905. „	61.730.60 „
1906. „	39.243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintér
az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjrányukban ré-
szesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár
ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartá-
lékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os
díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen
biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906.
évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosí-
tásukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és
felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizáróla-
gosan jogosított képviseletében a bizalomteljesen hozzám
forduló feleknek a lehetőségig gyors
és költséget kimélt eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket,
konvertálók más intézeti terheket és egyuttal rendbe-
szedem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül
ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb
levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házas-
sági óvadéku alkalmas 50 év alatti
kisorsolásra rendszeresített

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit”.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizette-
nek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozs-
vári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást
díjmentesen és készséggel megad.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányauőgnökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan
adásvételeket, bérleteket és bármiféle ke-
reskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gözeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gözeke garniturájával Erdélyben tavaszi
és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről
vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

„ADRIAI”

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta
550 millió koronát fizetett ki károk fejében,
biztosít a legjutányosabb feltételek mellett;
tűz- és robbanási-, valamint jégkoczi károk
ellen, továbbá az emberek életére, halál
és elérési, valamint kiházasítási esetekre

Erdélyrészi vezérképviselet
Kolozsvárt:
SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő. 2091

4 ÁLLAMDÍJ
22 ELSŐRENDE KÍTUNTÉS.

PEPE

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
mázoláshoz teljesen készen
vakolatra
fára és vasra
Törv. védve 10041 sz. a

LUZT EDE ÉS TÁRSA.
FELTÁRGÁRAK
BUDAPEST, VII.
Telefon: 64 93

!! Eredeti, Angliából importált kan !!
és koczáktól származó, teljesen !!
tisztavérű, prima minőségű !!

Berkshirei

kan és koca malacok

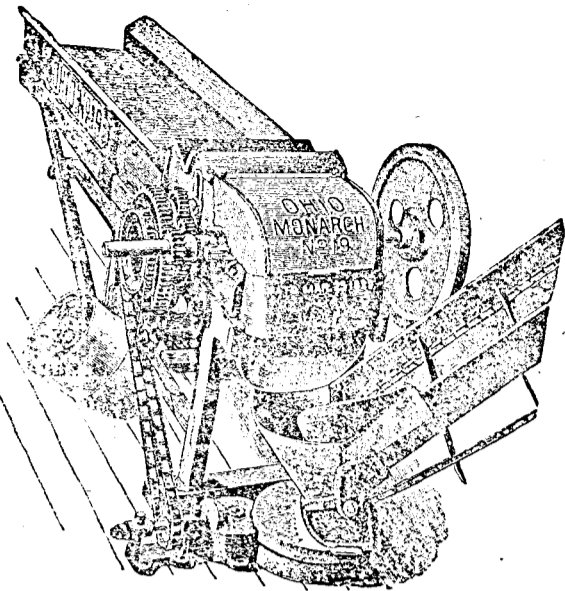
október hó közepén,
nyolc hetős korukban, 2185

— darabonkint 25 korona árban —

eladók lesznek.

A malacok teljesen szakszerű tartásban része-
sülnek s új tenyészet, vagy vérfrissítés céljaira
kiválóan alkalmasak lesznek.

Bővebb felvilágosítás, megtekintés és előjegy-
zés nyerhető és eszközölhető a kiadóhivatal
útján megtudható címen és helyen.

„OHIO” EREDETI AMERIKAI

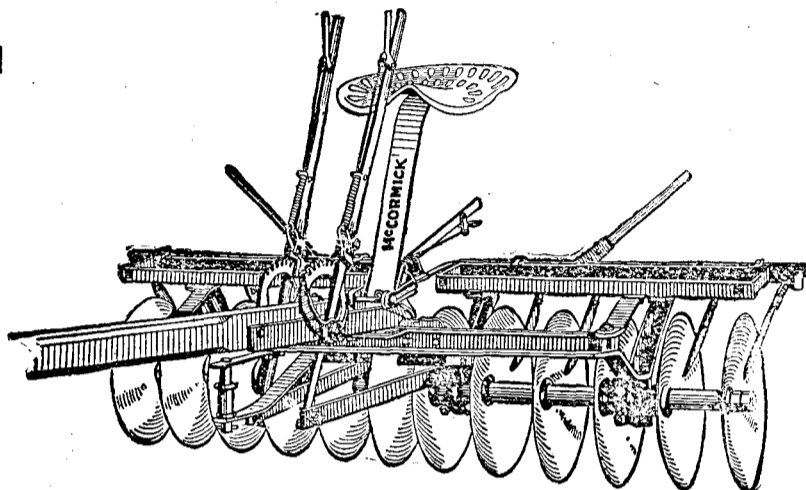
TENGERISZÁR-TÉPŐ,

zöldtakarmányapritó- és szalmaszeccskázógép a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. V.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

2098

BENZINMOTOROK, GOZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK,
ARATÓGÉPEK, LOSONCZI VETŐGÉPEK, RESICZAI ACÉLEKÉK, KALMÁR-FÉLE
ROSTÁK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK

ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCI-KÖRUT 32.

1458

**Kwizda-féle
RESTITUTIONS-FLUID**

mosóvíz lovak számára.

1 üveg ára 2 korona 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használhatóan van. Nagyobb munkánál elő- és utóerősítő, erőteltéséknél, inak merevségénél stb. Az időmérésnél kiváló munkára képesíti a lovakat. — Kwizda-féle Restitutions-Fluid szővédjegy, címke és gőngyölés törv. védve.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

**Kwizda-féle szabadalmazott
Lábszár-védő**

2161. I.

gummból

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készítenek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelelem szerint:

1. sz.	20—22 cm.	3. sz.	24—27 cm.
2. sz.	22—24 cm.	4. sz.	27—30 cm.

Ára darabonként

1. sz.	Kor. 5.50	3. sz.	Kor. 6.40
2. sz.	Kor. 5.90	4. sz.	Kor. 7.30

fekete, barna és fehér

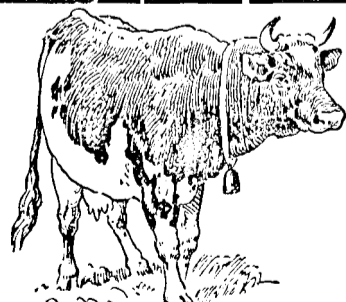
1. sz.	Kor. 5.90	3. sz.	Kor. 6.80
2. sz.	Kor. 6.40	4. sz.	Kor. 7.70

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

**KWIZDA-féle
Korneuburgi marha-táppor.**

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

Szivattyúk és Mérlegek

2080

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek főelárusító helye.
A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapírokat, idegen pénznemeket elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pánccsaszekrényeket. (Safe Deposits.)

2085 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Eladó

Almay Olivér almás-alcilli gazdaságában míg a készlet tart, rendkívül bő termő

Diószeghi óriás buza vetőmag.

Ára 24 kor. mm. vagonba rakva. Ugyanott eladó lesz a vész megszűntével **400-500 miskálolt tavaszi s üldő,** melyek mostan vannak vészbe s bármikor megtekinthetők. — Tisztelettel:

almás-alcilli uradalom Intézősege. 2188

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az össze háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brazay KINCSEM-FLUID
KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmenesben, katonai, polgári- és versenystáblókban

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brazay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Kedvező alkalom! Huzás már október 5-én.

Az árfolyamok esése következtében csekély tőkebefektetéssel

1 és fél millió korona

összegű fő- és mellényereményekre játszhatik évi 3 huzásban, ha vesz nálunk egy

Hazai Takarékpénztári sorsjegyet

14 havi részletfizetésnél havi	9.-	korona
16 "	8.-	"
19 "	7.-	"
23 "	6.-	"
28 "	5.-	"

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi árfolyamon 20.- K foglaló ellenében tetszés

1007

Egy sorsjegyre több nyereség is eshetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,
Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

szerinti törlesztésre. Az első részlet, vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereségei a vevőt illetik.

Huzások:

február 5-én, összesen 420.000 K nyereséggel,
június 5-én, összesen 420.000 K nyereséggel
október 5-én, összesen 731.000 K nyereséggel,

Pénzt nem veszítheti el, mert minden sorsjegy okvetlen nyer legalább 100.- K törlesztő összeget, mely esetben még egy nyereségjegy is adnak 30-40 K értékben, mely nyereségjegy az 1976. évig valamennyi huzáson játszik.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősetatér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Törlesztő kölcsönök.

— AZ —

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokív — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ugyanők közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9-1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-es árfolyam.

Eladó vetőgépek,

2132

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Gróf Teleki Arcturné fajbaromfitenyészetében

Tancs (Kolozsmegeye) kaphatók:

Sárga orpingtonok 12 K.
Emdeni libák 20 K.
Pekingi kacsák 12 K.
Számfeletti 2—3 éves
orpington tyukok 20 K.
árban darabonként után-
vét mellett.

Nem tetszõt bérmentes visszaküldés-
nél szívesen kicserélünk.

2192

Huzás már október 5-én.

Az árfolyamok esése következtében csekély tőkebefektetéssel

1 és fél millió korona

összegü fő- és melléknyereményekre játszhatik évi 3 huzásban, ha vesz
nálunk egy

Hazai Takarékpénztári Sorsjegyet

11 havi részletfizetésnél havi	10— korona
14 " " " " " " " " " " " " " "	8— "
17 " " " " " " " " " " " " " "	7— "
20 " " " " " " " " " " " " " "	6— "
25 " " " " " " " " " " " " " "	5— "

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi árfolyamon 20— K foglaló ellenében
tetszés szerinti törlesztéssel

Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik. — Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. sz. (saját ház).

1007

Eladó anyajuhok.

(Erdélyi raczka) Fehérek.

Juhászat felhagyása miatt áruba bo-
csátok 230 drb. anyajuhot, 60 drb.
idei anyabarányt és 6 drb. hágó
kost, a juhok mind fiatalok, 2—3—4
évesek, egészségesek és bőtejűek.

Értekezni lehet:

Bedőházi Pál bérló
Szászveszős, posta Küküllővár,
vasut Zsidve.

Kivánatra kocsit küldök vonathoz.

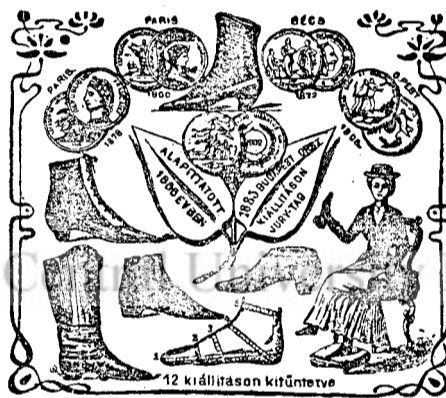
2189

Bedőházi Pál.

MATUTSEK JÓZSEF

Ajánlja saját műhelyében készült

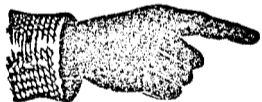
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Megrendelések
mérték, vagy cipő
minta után a leg-
jobb anyagból és
divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítetnek.

2200

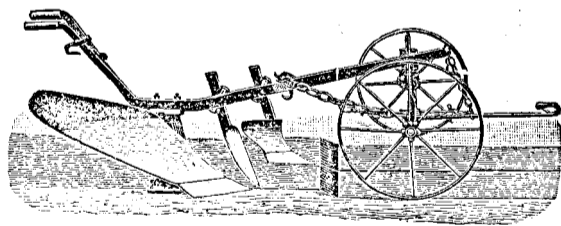
Lucz-,
fekete- és
erdei fenyő-
tobozt,
2203 bükk-
cser- és
tölgymak-
kot wag-
gonrako-
mányban vesz
FARAGÓ BÉLA
csász. és kir. udvari szállító
Magyar mag-
pergető-gyára
Zalaegerszegen.

Az október hó 13—15.
napjain megtartandó

dicsőszentmártoni kiállításon

ki fogjuk
állítani:

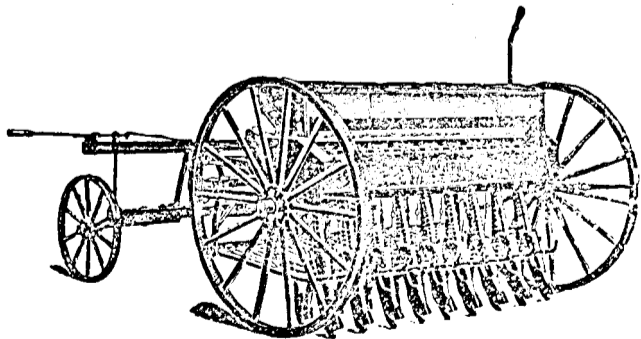

eredeti BÄCHER-féle

egy és többvasu acélekéinket és egyéb talajművelő eszközeinket

továbbá a

1910

világhírű MELICHAR-féle

„UNICUM DRILL“ egyetemes sorvető-gépeinket
és műtrágyaszórógépeinket

A legújabb rendszerű **„EISENSCHIMMEL“**-féle különböző takarmányelőkészítő gépeket.

Éme tartalmas, sok újdonságot felmutató gyűjteményünk megtekintésére a nagyérdemű gazdaközönséget ezuttal is meghívjuk.

BÄCHER RUDOLF eke és talajművelő
eszközök gyára.

MELICHAR FERENC vetőgép- és műtrágyaszóró-
gépek gyára

Magyarországi főraktára: **BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68.**